

האיש שגזר השבוע את גזר-דין

המוות הראשון מאז המלחמה.

הוא „משוגע“ לצעדות המוניות

של מציאות שני משפטים בהרכב בית המשפט לא היתה עולה לגזירת דין מוות. גרמה לכך, ללא ספק, אישיותו היו מיוחדת של אב בית-הדין, עורך-הדין יצחק ברא"ז, שנשא על כתפיו דרגת ייצוג של רב-סרן.

***

כד המשפחה צועדת

יצחק ברא"ז, 44, גבהקומה ובעל זקנקן, אינו דמות אלמונית שהיתה זקוקה דווקא לחריצת גזר-דין ממת כדי להתפרסם. שמו מפורסם למדי גם בלאו הכי, אם כי

כך אירע גם הפעם. בית-המשפט הצבאי בשכם שנקרא לזון במשפטם של המישה חבלנים שנאשמו בשלושה מעשירצה ב"ש, הורכב ממשפטן, עורך-הדין הפתחי תקחאי יצחק ברא"ז ומשני קציני צה"ל. אך למ במקרה היה אחד הקצינים, סגן מחיל התותחנים, בוגר הפקולטה למשפטים, למרות שאינו משרת בצה"ל כמשפטן.

עובדה זו נתנה בידי בית-המשפט את הסמכות לגזור דין-מוות. כך אירע שבסוף עות רבים לפני הוצאת גזר-הדין כבר פורסמו בעיתונות ידיעות שביית-משפט זה ראישי לגזור דין-מוות. אולם עובדה מקרית זו,

חורצי-דין המוות

שלושת שופטי בית-הדין הצבאי בשכם, שחרצו הי שבוע את גזר-דין המוות הראשון מאז מלחמת ששת-הימים: סגן אליעזר שטינלאוף, קצין תותחנים; רב-סרן יצחק ברא"ז, ועורך-דין; וסגן-מישנה ברטהולד זינגר, מהנדס במיקצועו. גזר-הדין ניתן בבית-הדין, שמושב בשכם.

צעדת-המוות בשכם

אירועים הקשורים בתחום המשפט, או כי שטחים אחרים.

כך, למשל, דואג יצחק ברא"ז מדי שנה להיות הפרקליט הראשון שיגיש לבית המשפט בפתח-תקווה את התיק הראשון של השנה, שישא את המספר אחד. מדי שנה מודיעים העיתונים כי ברא"ז שוב הצליח לזכות בתיק שמספרו 1/69 או 1/70.

כאיש מכבי פתח-תקווה, פעיל יצחק ברא"ז גם בתחום הספורט. הוא נושא בתארים של נשיא בית-המשפט העליון של ההתאחדות לספורט ונשיא בית-המשפט העליון של איגוד הכדורסל. הוא עצמו מרבה לעסוק בספורט. מדי בוקר הוא משכים קום בשעה 5 לפנות בוקר, מהר לבריכת גורדון בתל-אביב, שם הוא מקדיש זמן ממושך ל"שחייה, התעמלות ומישחק בכדור-סל.

אולם התחביב הגדול ביותר של ברא"ז הוא הצעירה. מזה מספר שנים אין הוא מסתפק עוד בצעדות ארבע הימים של צה"ל, יוום ומארגן מדי שנה כחצי תריסר צעדות בכל חלקי הארץ, כשכל אחת מהן נושאת שם אחר. הוא אינו מסתפק רק באירגון. הוא עצמו נוטל חלק בכל צעדה, מצרף

(המשך בעמוד 26)

היידונים חמשת הנאשמים במשפט, חברת רצח בע"מ בשכם, אחרי הוצאת גזר-דין המוות, מלווים בידי שני הראשונים הנראים בתמונה. מימין) הם מחמוד אלאפי ועזאם אליישיב, שלגביהם נחרץ גזר-דין המוות. משפטם של שלושת הנותרים במשפט זה, נדחה. גזר-דין המוות הומר על-ידי המושל, תת-אלוף רפאל ורדי, למאסר-עולם.

שבת ברא"ז

עורך-דין יצחק ברא"ז, האיש שהתגרה במישל הצבאי ופסק דין מוות, למרות שהתובע הצבאי לא ביקש זאת, באחת הצעדות אשר לאירגון הוא מקדיש את מרבית זמנו הפנוי. בתמונה נראים גם אשתו וארבעת ילדיו, המלווים אותו בכל צעדה, עטורים מדליות, המסמלות השתתפות בצעדות קודמות.

כמו כל מערכת השיפוט במדינת ישראל, גם מערכת השיפוט הצבאי בצה"ל היא בלתי תלויה. למרות שהשופטים היושי בים בדין בבית-משפט צבאי הם אנשי צבא בשירות קבע חובה או מילואים, הרי אין הם כפופים לאיש ואינם מקבלים הוראות ממפקדיהם בכל התלוי לחריצת הדין.

***

שני משפטים בהרכב

בגלל העומס על מערכת השיפוט הצבאית מאז המלחמה, בעיקר בכל הנוגע לשיפוט חבלנים, מגויסים מדי פעם משפטינים אורחיים למילואים, ממלאים בעת שירותם הצבאי תפקיד של שופטים.

יש כמה מגרעות בשיטה זו. בניגוד לשיפוט שמקצועו בכך, הרי ששופט-דין הלוש זמנית את גלימת השופט, ניטה ל"פעמים, אפילו הוא נדחף לכך שלא ביועצו, אלא בתהיכרותו, לפצות את עצמו בתפיד השופט על תיסכולו הטבעי כפרקליט המופיע בפני שופטים. מגרעת אחרת: שופט מקצועי אינו יכול להיות אדם פוליטי, לפחות לא כלפי חוץ. עורך-דין חופשי מ"מנבלה זו. כשהוא הופך לשופט הוא נושא עמו לכס המשפט את דעותיו הפוליטיות המוצהרות.

הפרקליטות הצבאית, בהיותה ערה ל"מגבלות אלה, דאגה לשריון את עצמה מ"פני כל הפתעה. רק לפני חצי שנה שונתה החקיקה הצבאית בצורה שלא תאפשר ל"הרכב של בית-משפט צבאי לחרוץ דין מוות בניגוד למדיניות הרשמית. נקבע ב"חקיקה זו שרק בית-משפט בו יושב יותר ממשפטן אחד, רשאי לגזור גזר-דין מוות. מאחר שכל הרכבי בתי-המשפט נעשים ב"ידי הפרקליטות, היא יכלה להבטיח את עצמה ממניו הרכב שיהיה בו יותר ממשפטן אחד. בדרך כלל מורכב בית-משפט צבאי ממשפטן, איש-צבא או איש מילואים, ומשני קציני צה"ל, שאין להם כל קשר למשפטנות.

הידיעה שהגיעה בצהרי יום הרביעי האחרון הקפיצה את ממשלת ישראל ואת צמרת צה"ל. רק זה עוד היה חסר לישראל בשבוע בו נלהמה על תדמייתה ב"עיני דעת-הקהל העולמית: גזר-דין מוות שי נפסק בבית-משפט צבאי ישראלי לחבלנים. בשבוע בו נראתה ישראל כמי שנאחזת כי פרשת הטילים בתעלה כדי לפוצץ את הפסקת-האש, ובו הצטיירה בעיני העולם, בעקבות מעצרו שני הנוסעים האלגיריים ב"נמל-התעופה בלוד, כמחקה את שיטת ה"חטיפה של הערבים — זה היה באמת יו"חר מדי.

תוך שעות ספורות, עוד לפני שסוכנו"רות הידיעות הספיקו להעביר את הידיעה על פסק-דין המוות לעיתוני העולם, כבר ביטל המושל של יהודה ושומרון, לפי הוראות מגבוה, את גזר-הדין המירו במאסר-עולם. לשופטי בית-המשפט הצבאי שחרצו את דין המוות היה צריך להיות ברור מ"ראש, שגזר-הדין שגזרו לא יבוצע. מאז בוטל עונש המוות בישראל, הוא גזור פ"ע מייים: פעם על איש אל-פאתח הראשון שי נתפס, מחמוד חיגאוי, ופעם על אדולף אייכמן. הוא בוצע רק פעם אחת, במקרה של אייכמן. במקרהו של חיגאוי הבניסה את עצמה ישראל לתיסבות בנילאומית, שרק בקושי הצליחה להיחלץ ממנה.

מאז היה ברור שלמרות שעונש המוות עדיין מצוי בחוק לגבי מקרים מסויימים, לא רק שאין מבצעים אותו, אלא שאין פוסקים אותו עוד אפילו. עוד יותר מזאת, מאז מלחמת ששת-הימים, לא אירע שתובע צבאי יבקש מבית-המשפט לחרוץ דין מוות, אפילו אם היו פשעיהם של הנאשמים כב"דים ביותר. זו היא המדיניות הרשמית של הממשלה. לטענות הצבא והמימשל הצבאי

כיצד אירע אירוע, שבית-משפט צבאי פסק עונש מוות, למרות שידע שהחלטתו לא תבוצע וכי תכה בעולם הדים שליליים ביותר לגבי ישראל?